

FAKULTA PROVOZNĚ EKONOMICKÁ

Obor provoz a ekonomika

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Téma: Konvergenční kritéria přijetí Eura

Vypracoval:

Jan Bureš

Vedoucí bakalářské práce:

Doc. Ing. Ivana Boháčková , CSc.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Konvergenční kritéria přijetí eura zpracoval samostatně a pod vedením Doc. Ing. Ivany Boháčkové , CSc.

.....
Jan Bureš

Zvole u Prahy, dne 20. 6. 2006

Poděkování

Tímto děkuji Doc. Ing. Ivaně Boháčkové, CSc. za odborné vedení a za rady při zpracovávání bakalářské práce.

Konvergenční kritéria přijetí Eura
(The Convergent Criteria of the Acceptance of Euro)

Vypracoval: Jan Bureš

Souhrn

Bakalářská práce je zaměřena na problematiku konvergenčních kritérií pro přijetí eura, podává souhrnný přehled o jejich plnění jednotlivými státy Evropské unie a nastiňuje předpokládaný vývoj z pohledu České republiky.

První část je věnována vývoji Hospodářské měnové unie (HMU). Definuje, na jakých základech je HMU založena a kdo byli hlavní představitelé, kteří se zásadní měrou podíleli na její celkové realizaci. Významným orgánem HMU je Evropská centrální banka a proto je nutné věnovat se také popisu pravidel fungování této instituce.

Práce se dále zabývá jednotlivými konvergenčními kritérii a jejich plněním členskými zeměmi Evropské unie. Na základě statistických údajů je provedeno orientační srovnání mezi těmito zeměmi.

Obsahem poslední části je pohled na plnění konvergenčních kritérií z hlediska České republiky. Jedná se o vyhodnocení ekonomické připravenosti k přijetí eura spolu s nastíněním vyhlídek do budoucna.

Klíčová slova

Konvergence, systém, integrace, euro, unie, banka, kurz, měna, inflace, deficit, stabilita, úroková míra, fiskální kritéria, monetární kritéria

Summary

The bachelor thesis is aimed at issue of convergent criteria of acceptance of euro. It gives a general survey about observance of this criteria by countries of the European Union.

The first part is aimed at the development of the Economic Union. It defines principles of its foundation and also introduces the main authorities of establishment of this Union. Very important institution is the European Central Bank and it is necessary to describe the rules of its functioning.

The thesis is also turned on servation of individual convergent criteria by member states. On the basis of statistical data there is made an directory confrontation of this states.

The content of the last part is servation of convergent criteria by the Czech Republic. It is an evaluation of economical preparedness fo acceptance of euro.

Key words

Convergency, integration, euro, union, bank, rate of exchange, currency, inflation, deficit, stability, rate of interest, fiscal, monetary

Obsah

1. Úvod.....	6
2. Cíl práce a metodika.....	7
3. Ekonomická měnová unie.....	8
3.1 Hospodářská měnová unie.....	8
3.2 Krátký exkurz do 20. století.....	9
3.2.1 Evropská měnová jednotka.....	10
3.2.2 Evropský směnný mechanismus.....	10
3.2.3 Evropský fond směnné spolupráce.....	11
3.2.4 Úvěrový mechanismus.....	11
3.2.5 Příprava HMU.....	12
3.2.6 První etapa HMU (od 1.7.1990 do 31.12.1993).....	13
3.2.7 Druhá etapa HMU (1.1.1994 - 31.12.1998).....	13
3.2.8 Třetí etapa HMU (od 1. ledna).....	16
3.3 Evropská centrální banka.....	19
3.3.1 Složení Evropského systému centrálních bank.....	19
3.3.2 Základní úkoly ESCB.....	20
3.3.3 Řídící orgány Evropské centrální banky.....	21
3.3.4 Nezávislost.....	22
3.3.5 Základní kapitál.....	22
3.3.6 Devizové rezervy.....	22
3.3.7 Zveřejňování informací.....	23
3.3.8 Hospodaření.....	23
3.3.9 Měnová politika.....	23
3.3.10 Bankovní dohled.....	24
4. Naplňování konvergenčních kritérií EU – 15.....	26
4.1 Konvergenční kritéria.....	26
4.2 Kritérium cenové stability.....	26
4.3 Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb.....	28
4.4 Kritérium veřejného deficitu.....	28
4.5 Kritérium hrubého veřejného dluhu.....	30

4.6	Kritérium stability kurzu	32
4.7	Legislativní konvergence	32
4.8	Vývoj a řešení státního dluhu.....	32
5.	Česká republika a naplňování konvergenčních kritérií.....	33
5.1	Integrace ČR.....	33
5.2	Vyhodnocení plnění konvergenčních kritérií.....	34
5.2.1	Kritérium cenové stability	34
5.2.2	Kritérium veřejného deficitu	35
5.2.3	Kritérium veřejného dluhu	35
5.2.4	Kritérium stability měnového kurzu	36
5.2.5	Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb	37
6.	Závěr	39
7.	Použité zkratky	40
8.	Literatura	41
9.	Přílohy	43
9.1	Euromince a eurobankovky.....	43

1. Úvod

Euro se 1. ledna 1999 stalo společnou měnou pro více než 300 milionů Evropanů. Bankovky a mince byly poprvé uvedeny do oběhu 1. ledna 2002 a nahradily národní měny, např. německou marku nebo belgický frank. Dnes jsou eurobankovky a mince zákonným platidlem ve 12 z 25 členských států Evropské unie. Těchto dvanáct států společně tvoří eurozónu.

Zavedení společné evropské měny je všeobecně považováno za jeden z největších finančních projektů moderní doby a za nejdůležitější pilíř Evropské unie. Tento významný krok na cestě ke společné Evropě se promítne i do života v České republice. Jeho realizace sebou samozřejmě přináší i spousty úskalí. Mezi ně patří slučitelnost právních předpisů v oblasti Hospodářské měnové unii a hlavně plnění konvergenčních kritérií, která musí každá země splnit, aby se mohla stát členem eurozóny a tudíž používat jednotnou měnu. ČR jako - již člen EU, si tento okamžik pracovně stanovila na rok 2010. Proto také pravidelně dokumentuje směřování ekonomiky k plnění maastrichtských konvergenčních kritérií.

2. Cíl práce a metodika

Cílem této práce je stručně nastínit vývoj Hospodářské měnové unie, na jakých základech je postavena, v jakých etapách probíhala a co bylo hlavním obsahem těchto etap. Také zde bude podrobněji popsán Systém evropských centrálních bank, jednotlivé orgány a jejich úloha v tomto systému.

V další části bude pozornost věnována jednotlivým konvergenčním kritériím a přístupu k jejich plnění z pohledu evropské patnáctky tak i nově přistoupivších deseti států.

V poslední části této práce je nastíněna problematika plnění jednotlivých konvergenčních kritérií z pohledu České republiky.

Ke zpracování bakalářské práce byly zvoleny následující metody: metoda analytická a jednoduché statistické metody, zejména analýza časových řad.

Při zpracování jsou použity citace názorů z odborné literatury a z internetu. Dále bylo čerpáno z odborných zpráv Ministerstva financí ČR s České národní banky. Pro tabulky byly zdrojem hlavně internetové stránky Českého statistického úřadu.

3. Ekonomická měnová unie

3.1 Hospodářská měnová unie

Hospodářská měnová unie (HMU) je oblast jednotné měny v rámci jednotného trhu Evropské Unie (EU), kde se lidé, zboží, služby a kapitál pohybují beze všech omezení. HMU tvoří rámec hospodářského růstu a stability, který má oporu v působení nezávislé centrální unijní banky a v zákonné povinnosti zúčastněných členských států sledovat zdravou hospodářskou politiku a pečovat o její koordinované uplatňování. [1]

HMU je založena na dvou pilířích: jsou jimi koordinace hospodářské politiky a fungování nezávislé měnové instituce – Evropského systému centrálních bank (ESCB). [2]

Základními principy HMU jsou neomezená a neodvolatelná směnitelnost jednotlivých měn, odstranění šířky měnových pásem a neodvolatelné zakotvení parit měnových kurzů, úplná liberalizace pohybu kapitálu a úplná integrace bankovních a finančních trhů.

Definování hlavních směrů hospodářské politiky je úkolem Rady ministrů financí (která sdružuje ministry hospodářství a financí členských států Unie). K tomuto účelu Rada ministrů vydává roční obecné hospodářsko-politické směrnice. Rada ministrů financí může na zúčastněné státy vyvíjet tlak s cílem přimět je k respektování rozpočtových závazků stanovených v jejich ročních programech stability. [3]

Cílem měnové unie je vybudování společného měnového úřadu nebo systému ústředních bank, vytvoření jednotné měnové politiky v celém měnovém prostoru, případně zavedení společné měny.

Obchod mezi jednotlivými členskými státy představuje 60 % celkového objemu obchodu EU. HMU se proto přirozeným způsobem doplňuje s jednotným trhem. Tento trh bude fungovat efektivněji a bude komplexněji zajišťovat předpokládané přínosy, až budou odstraněny vysoké transakční náklady spojené s převody různých měn a nejistotami pramenícími z obav o stabilitu kursů. [4]

3.2 Krátký exkurz do 20. století

Evropská rada na svém zasedání ve dnech 1. a 2. prosince 1969 v Haagu přijala návrh Komise na prohloubení spolupráce členských zemí Společenství (viz kapitola 3.2.7) v měnové a hospodářské oblasti s cílem zavedení jednotné měny. Uložila rovněž prozkoumat možnosti vývoje Společenství směrem k Hospodářské a měnové unii. Tímto úkolem byl pověřen tým expertů, který pracoval pod vedením lucemburského ministerského předsedy Pierra Wenera. Závěrečná zpráva expertního týmu, tzv. Wernerova zpráva, byla zveřejněna 8. října 1970 a schválena na zasedání Rady 22. března 1971 v Hamburku. Představovala první ucelenou koncepci a plán na vytvoření Hospodářské a měnové unie, které mělo být dosaženo v průběhu deseti let. Měnový režim Unie předpokládal neomezenou konvertibilitu měn v zemích Společenství vedoucí k úplné liberalizaci pohybu zboží a kapitálu na společném trhu; zrušení oscilačního pásma směnných kurzů, stanovení neodvolatelně pevných kurzů národních měn a následné zavedení jednotné měny. Zhroucení světového měnového systému, postaveného na US dolaru již v srpnu 1971 vyvolalo uvolnění směnných kurzů mnoha členských zemí Společenství a poměrně ambiciózní Wernerův plán nebyl realizován. [5]

Evropský měnový systém (EMS) byl zřízen usnesením Evropské rady přijatém na jejím zasedání ve dnech 4. a 5. prosince 1978 v Bruselu a na základě Nařízení Rady 3181/78 z 18. prosince 1978 vstoupil v platnost 1. ledna 1979. EMS, jehož cílem je vytvoření zóny měnové stability v Evropě stejně jako ochrana proti kolísání amerického dolaru, představuje posun v koordinaci měnové politiky uvnitř Společenství a to jak zavedením přísnějších měnových pravidel, tak i intervenčních povinností a rovněž vytvářením společných devizových rezerv a vzájemně výhodných úvěrových podmínek. [6]

EMS byl postaven na čtyřech opěrných bodech: jednalo se o Evropskou měnovou jednotku (ECU), Evropský směnný mechanismus (ERM), Evropský fond směnné spolupráce a úvěrový mechanismus.

3.2.1 Evropská měnová jednotka

ECU představovala koš všech zúčastněných měn a měla pevnou hodnotu složenou z určitých podílů soustředěných měn (tabulka č. 1). Podíl národních měn v ECU odpovídal ekonomické síle jednotlivých států a měnil se každých pět let. Hlavním úkolem ECU bylo představovat rezervní měnu, nástroj transakcí uvnitř celého EMS a sloužit k výpočtu intervalů měnové parity a jako základ pro výpočet divergence v rámci ERM. Z hlediska soukromých a obchodních subjektů byla ECU využívána ve snaze vyhnout se kolísání směnných kurzů a zajistit např. stabilitu obligací. ECU se ale především používala pro vnitřní operace uvnitř Společenství, tedy např. k sestavování rozpočtu a převodu finančních prostředků ze strukturálních fondů. [7]

Tabulka 1: Složení ECU v době vzniku (13.3.1979)

Měna	Počet jednot. národní měny v 1 ECU	Podíl národní měny v 1 ECU v %
Německá marka	0,828	33,0
Francouzský frank	1,15	19,8
Nizozemský gulden	0,286	10,5
Belgický a lucemburský frank	3,80	9,5
Italská lira	109,0	9,5
Dánská koruna	0,217	3,0
Irská libra	0,00759	1,1
Britská libra	0,0885	13,6

Zdroj: <http://zcu.juristic.cz/plzen/kfp/EEI0805.rtf>

3.2.2 Evropský směnný mechanismus

Druhým opěrným bodem celého systému byl ERM postavený na pevně stanovených, ale přizpůsobitelných směnných kurzech. ERM byl složen z tzv. paritní mřížky měn a jeho součástí byl také tzv. indikátor divergence.

Paritní mřížka měn představovala vzájemnou svázanost měn zúčastněných zemí ve dvojicích v měnové mřížce, v níž bylo povoleno flukтуаční rozpětí +/- 2,25 %. Jestliže byla v dvojici tato hodnota překročena, byly obě centrální banky povinny intervenovat a kurz opět stabilizovat; v případě vzestupu kurzu měny jejím prodejem a v případě poklesu jejím nákupem.

Vedle paritní mřížky měn byl druhým prvkem ERM indikátor divergence, který působil jako regulátor na nižší úrovni a umožňoval odpovědné stanovení povinnosti intervenovat v rámci ERM. Pomocí indikátoru divergence se tak mělo předcházet situacím, kdy by měla nebyla schopna po dosažení krajního intervenčního bodu v měnové mřížce již stabilizovat svou hodnotu. [8]

Celkově je působení EMS hodnoceno převážně pozitivně, a to především díky zajištění alespoň částečné měnové stability a faktu, že EMS připravil členské země na přijetí projektu HMU.

3.2.3 Evropský fond směnné spolupráce

Evropský fond směnné spolupráce byl zřízen v roce 1973. Jeho úkolem bylo udržovat 20 % dolarových a zlatých zásob členských zemí. Příslušné centrální banky dostávaly výměnou ekvivalentní hodnotu v ECU. Tu pak používaly k intervencím na devizových trzích a v mezibankovním clearing. V r. 1994 byl nahrazen Evropským měnovým institutem, později Evropskou centrální bankou. [9]

3.2.4 Úvěrový mechanismus

Evropský fond směnné spolupráce poskytoval v zásadě tři typy úvěrových výpomocí [10]:

- A) velmi krátkodobé výpomoci – na devizové intervence, doba úvěru 45 dní, forma swapových operací, úročení váženou mírou diskontních sazeb zúčastněných států.

- B) krátkodobé výpomoci – od r. 1970 poskytovány na krytí deficitů platebních bilancí států, státům stanoveny dlužnické a věřitelské kvóty v jejichž rámci bylo možno úvěry čerpat. Poskytnutí úvěru nebylo vázáno na další podmínky, uplatňovaly se tržní úrokové míry. Doba 3 měsíce.

C) střednědobé – 2 – 5 let, na základě dohody Evropského hospodářského společenství (EHS), jednalo se o dohody mezi státy (nikoliv centrálními bankami), za předpokladu splnění určitých podmínek.

3.2.5 Příprava HMU

S postupným dokončováním jednotného trhu Evropa stále více pocítovala potřebu měnové stability. Jednotný evropský akt, podepsaný v únoru 1986, logicky vyžadoval konvergenci mezi evropskými hospodářstvími a nutnost omezit výkyvy ve směnných kurzech měn.

Evropská rada v červnu 1988 potvrdila záměr postupně zavést Hospodářskou a měnovou unii a pověřila výbor, jemuž předsedal Jacques Delors, v té době předseda Evropské komise, aby navrhl konkrétní etapy směřující k této unii. Delors označil společnou měnu za „nepostradatelný“ krok, který je svázán nejenom s ekonomickou integrací, ale i výstavbou politické unie. Cílem Evropské rady bylo získat od Komise konkrétní návrh projektu HMU, nad kterým by mohla být vedena další diskuze. V této době se totiž členské státy stále rozcházely v otázce, zda skutečně přistoupit k maximální formě měnové integrace, tedy k nahrazení národních měn společnou evropskou měnou. Členské státy nebyly jednotné ani v názoru na další konkrétní kroky jako např. zda přikročit k vytvoření centrální banky navrhované Německem.

Výbor sestával z guvernérů národních centrálních bank Evropského společenství (ES) a jeho členy dále byli Alexandre Lamfalussy, v té době generální ředitel Banky pro mezinárodní platby (BIS), Niels Thygesen, profesor ekonomie z Dánska, a Miguel Boyer, tehdejší prezident Banco Exterior de España.

Skutečnost, že měnová spolupráce se stala jednou z priorit dalšího vývoje, nevyhovovala všem členským státům Společenství. Hlavním oponentem projektu HMU se stala Velká Británie, jejíž premiérka Margaret Thatcherová byla v opozici také vůči dalším projektům Delorovy Komise. Delors v roce 1989 na madridském zasedání Evropské rady předložil plán a časový rozvrh pro vytvoření Hospodářské měnové unie. Tento plán byl později zahrnut do smlouvy, která byla podepsána v Maastrichtu v únoru 1992. Tato smlouva stanovila řadu kritérií, která musely členské státy splnit pro účast v

HMU. Kritéria se týkala omezení inflace, snížení úrokových sazeb, snížení rozpočtových deficitů, omezení veřejného dluhu a stabilizace směnného kurzu měny.

Výsledná, tzv. Delorsova zpráva, navrhla, aby bylo Hospodářské a měnové unie dosaženo ve třech samostatných, avšak na sebe navazujících krocích. Jedná se o první, druhou a třetí etapu HMU. [11]

3.2.6 První etapa HMU (od 1.7.1990 do 31.12.1993)

Na základě Deloresovy zprávy rozhodla Evropská rada v červnu 1989, že první etapa realizace Hospodářské a měnové unie bude zahájena 1. července 1990.

První etapa stanovila požadavek dokončení liberalizace pohybu kapitálu, zavázala členské státy k posilování nezávislosti centrálních bank a k uplatnění opatření potřebných pro harmonizaci právních předpisů v oblasti postavení budoucí Evropské centrální banky (ECB) a její měnové politiky. To znamená zákaz všech omezení pohybu kapitálu a zákaz omezení plateb mezi členskými státy a mezi členskými státy a třetími zeměmi. Zároveň bylo úkolem této etapy zakázat získávání úvěrů pro veřejný sektor od centrálních bank a přímý odkup pohledávek vlád a jiných veřejnoprávních orgánů nebo veřejných podniků centrálními bankami. Taktéž je těmto orgánům a veřejným podnikům zakázán zvýhodněný přístup k finančním institucím. Hlavním cílem této etapy bylo dovršení jednotného trhu a podpora konvergence mezi státy, zejména v míře inflace, výše úrokových sazeb a kurzové stabilitě. [12]

Výbor guvernérů centrálních bank členských států Evropského hospodářského společenství, který hrál od svého vzniku v květnu 1964 stále významnější úlohu při spolupráci v měnové politice, byl pověřen úkoly, které stanovila Rada svým rozhodnutím z 12. května 1990. K těmto novým úkolům patřily konzultace v oblasti měnových politik členských států a prosazování jejich koordinace s cílem dosáhnout cenové stability.

3.2.7 Druhá etapa HMU (1.1.1994 - 31.12.1998)

Realizace druhé a třetí etapy vyžadovala úpravu Smlouvy o založení Evropského hospodářského společenství (Římská smlouva), aby bylo možné zavést potřebnou

institucionální strukturu. Za tímto účelem byla svolána mezivládní konference o HMU, která proběhla v roce 1991 souběžně s mezivládní konferencí o politické unii. [13]

Jednání vyústila ve Smlouvu o Evropské unii, která byla sjednána v prosinci 1991 a podepsána v Maastrichtu 7. února 1992 (tz. Maastrichtská smlouva), v níž byla HMU zařazena do prvního pilíře.

Z důvodu opoždění ratifikace tato smlouva (která upravila Smlouvu o založení Evropského hospodářského společenství, změnila její název na Smlouvu o založení Evropského společenství a zavedla mimo jiné tzv. protokol o statutu Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky a protokol o statutu Evropského měnového institutu) nabyla účinnosti až 1. listopadu 1993. [14]

Druhá etapa měla především za úkol dosáhnout výrazného pokroku ve fiskální oblasti. Nezbytným předpokladem pro vstup do III. etapy HMU bylo dosažení nominální konvergence na základě plnění konvergenčních kritérií.

S druhou etapou rovněž souvisí založení Evropského měnového institutu (EMI) 1. ledna 1994. S tímto krokem dochází k ukončení činnosti Výboru guvernérů.

Přechodná existence EMI rovněž odrážela stav měnové integrace v rámci Společenství. Evropský měnový institut neodpovídal za provádění měnové politiky v Evropské unii – tento úkol zůstal v působnosti národních orgánů – ani neměl žádné pověření k provádění devizových intervencí.

Dvě hlavní úlohy EMI [15]:

- posílení spolupráce mezi centrálními bankami a koordinace měnových politik
- provádění příprav nezbytných k ustavení Evropského systému centrálních bank, k provádění jednotné měnové politiky a ke vzniku jednotné měny ve třetí etapě.

EMI za tímto účelem vytvářel prostor pro konzultace a výměnu názorů a informací o postupech a definoval regulatorní, organizační a logistický rámec, který byl nezbytný k tomu, aby ESCB splnila své úkoly ve třetí etapě.

Nestačilo jen zavést jednotnou měnu, bylo také nutné zajistit její stabilitu, protože inflace snižuje konkurenceschopnost hospodářství, důvěru spotřebitelů i kupní sílu. Za tímto účelem byla zřízena nezávislá Evropská centrální banka se sídlem ve

Frankfurtu a dostala za úkol stanovovat úrokové sazby, které by udržely hodnotu společné měny na požadované úrovni.

V prosinci 1995 souhlasila Evropská rada s použitím názvu „euro“ pro pojmenování evropské měnové jednotky, která měla být zavedena ve třetí etapě, a potvrdila, že třetí etapa HMU bude zahájena 1. ledna 1999. Předběžně byla oznámena časová posloupnost kroků pro přechod na euro. Tento scénář vycházel především z podrobných návrhů vypracovaných EMI.

Ve stejné době byla Evropskému měnovému institutu svěřena úloha provádět přípravné práce na budoucích měnových a kurzových vztazích mezi státy eurozóny a ostatními členy EU. V prosinci 1996 předložil EMI Evropské radě svou zprávu, která tvořila základ usnesení Evropské rady o zásadách a hlavních prvcích nového mechanismu směnných kurzů (ERM II). Usnesení bylo přijato v červnu 1997.

Evropský měnový institut také předložil v prosinci 1996 Evropské radě, a následně veřejnosti, vybraný návrh série eurobankovek, které měly být uvedeny do oběhu 1. ledna 2002.

Evropská rada v rámci doplnění a bližšího vymezení ustanovení Smlouvy, která se týkala HMU, přijala v červnu 1997 Pakt stability a růstu, jehož součástí jsou dva předpisy. Pakt se skládá z rezoluce Evropské rady přijaté 17. června 1997 v Amsterdamu a dvou nařízení Rady ze 7. července 1997, která stanoví základní technická opatření (jednalo se o kontrolu rozpočtové disciplíny a koordinaci hospodářských politik a o zavádění postupu snižování nadměrného schodku). Smyslem bylo zajistit rozpočtovou disciplínu ve vztahu k HMU. Pakt i příslušné závazky byly doplněny prohlášením Rady v květnu 1998. [16]

Dne 2. května 1998 Rada Evropské unie – ve složení hlav států nebo vlád – jednomyslně rozhodla, že jedenáct členských států splnilo podmínky nezbytné pro účast ve třetí etapě HMU a pro přijetí jednotné měny 1. ledna 1999. Je nutné podotknout, že všechny členské země tato kritéria splnily (viz třetí etapa).

Hlavy států nebo vlád rovněž dosáhly politické shody ohledně osob, které by měly být doporučeny ke jmenování za členy Výkonné rady Evropské centrální banky.

V květnu 1998 se ministři financí členských států, které přijímaly jednotnou měnu, dohodli společně s guvernéry národních centrálních bank těchto členských států, s Evropskou komisí a EMI, že při stanovení neodvolatelných směnných kurzů eura

budou použity stávající bilaterální centrální kurzy měn v rámci ERM zúčastněných členských států. [17]

Dne 25. května 1998 jmenovaly vlády jedenácti zúčastněných členských států prezidenta, viceprezidenta a čtyři další členy Výkonné rady ECB. Jejich jmenování nabylo účinnosti 1. června 1998 a znamenalo ustavení ECB. ECB a národní centrální banky zúčastněných členských států tvoří Eurosystem, který formuluje a definuje jednotnou měnovou politiku ve třetí etapě HMU.

Ustavením ECB 1. června 1998 završil EMI své poslání. Podle článku 123 Smlouvy o založení Evropského společenství vstoupil vznikem ECB EMI do likvidace. Veškeré přípravné práce, jimiž byl EMI pověřen, byly včas dokončeny a po zbývající část roku 1998 se ECB věnovala závěrečným zkouškám systémů a postupů.

3.2.8 Třetí etapa HMU (od 1. ledna)

Neodvolatelným stanovením směnných kurzů (tabulka č. 2) měn jedenácti členských států, které se jako první účastnily Měnové unie, a prováděním jednotné měnové politiky pod dohledem ECB začala 1. ledna 1999 třetí, závěrečná etapa HMU.

Od 1. ledna 1999 vstoupilo do třetí etapy HMU jedenáct zemí (Belgie, Finsko, Francie, Itálie, Irsko, Nizozemsko, Lucembursko, Německo, Portugalsko, Rakousko, Španělsko) a čtyři členské země zůstaly vně nového systému. Situace jednotlivých zemí stojících mimo třetí etapu HMU byla ovšem v mnohém odlišná. Specifické postavení měla Velká Británie, která si toto postavení mimo systém vymohla již v průběhu mezivládní konference o měnové unii (tzv. klauzule opting-out). Podobná byla situace Dánska, které zůstalo mimo třetí etapu HMU v souvislosti s neúspěšnou ratifikací Smlouvy o EU. Jiná situace byla u Švédska, které vstoupilo do EU k 1. lednu 1995, ale již v září vyhlásilo, že třetí stádium HMU bude v jeho případě podmíněno souhlasem parlamentu. Odmítavý postoj k HMU Švédsko potvrdilo prohlášením vlády z 3. června 1997. Poslední zemí bylo Řecko. Situace tohoto státu byla zcela odlišná od ostatních, protože Řecko jako jediné nesplnilo ukazatele hospodářské konvergence. Pozice Řecka se nicméně posléze změnila v průběhu roku 2000. Na zasedání v červnu roku 2000

bylo rozhodnuto, že Řecko již konvergenční kritéria splňuje a je schopno od 1. ledna 2001 přijmout euro. [18]

Funkce EMI převzala Evropská centrální banka a začala odpovídat za měnovou politiku definovanou a uplatňovanou v eurech. Směnné operace v euro začaly 4. ledna 1999 se sazbou 1 euro za 1,18 amerického dolaru. Začalo tak přechodné období, které trvalo až do 31. prosince 2001. [19]

Tabulka 2: Přepočítací koeficienty

Země	Měna	Kód měny	Přepočítací koeficient
Belgie	Belgický frank	BEF	40,3399
Finsko	Finská marka	FIM	5,94573
Francie	Francouzský frank	FRF	6,55957
Irsko	Irská libra	IEP	0,787564
Itálie	Italská lira	LIT	1936,27
Lucembursko	Lucemburský frank	LUF	40,3399
Německo	Německá marka	DEM	1,95583
Nizozemí	Nizozemský gulden	NLG	2,20371
Portugalsko	Portugalské escudo	PTE	200,482
Rakousko	Rakouský šilink	ATS	13,7603
Španělsko	Španělská peseta	ESP	166,386
Řecko	Řecká drachma	GRD	340,750

Zdroj: <http://zcu.juristic.cz/plzen/kfp/EEI0820.rtf>

Vstupem Řecka do třetí etapy vzrostl počet členských států na dvanáct. Od uvedeného dne je řecká národní banka součástí Eurosystemu.

Fyzické zavedení bankovek a mincí v euro jako zákonného platidla bylo zahájeno od 1.1.2002. Staré národní měny byly bezplatně vyměňovány za euro prostřednictvím komerčních bank v národních centrálních bankách. Od tohoto data jsou všechny ekonomické transakce a nové kontrakty uzavírány a realizovány pouze v euro. Zúčastněné státy se dohodly, že po dobu transformačního období, které trvalo nejdéle dva měsíce, budou moci v členských státech paralelně obíhat národní měny i euro (původní termín byl šest měsíců). Současně bylo dohodnuto částečné předzásobení eurem pro komerční banky, podnikatele a obyvatelstvo (pouze limitované množství mincí) od 1. března 2002 nejpozději (dle konkrétního termínu v jednotlivých státech) byly národní bankovky a mince staženy z oběhu. Tímto dnem ztratily národní měny

status zákonného platidla, který má pouze euro (německá marka přestala mít status zákonného platidla již od 1.1.2002). Přejít bank a celého finančního systému na společnou měnu byl tím dovršen. Veškeré platební prostředky (transfery, šeky, elektronické platební karty) byly konvertovány na euro. Dosud zbývající odkazy na národní měny v právních dokumentech jsou chápány v souladu s přepočítacími koeficienty jako odkazy na euro. Po tomto datu byly zbylé národní bankovky vyměňovány za euro pouze v národních centrálních bankách. [20]

Pro všechny členské země a Komisi, která celý proces koordinovala, znamenalo proto dokončení třetí etapy HMU s finálním přechodem na euro velikou zátěž. Nahrazení několika národních měn společnou měnou euro bylo z hlediska organizačního a technického poměrně náročný krok.

Bankovky jednotné měny byly vydány v hodnotách - 5, 10, 20, 50, 100, 200 a 500 eur. Grafické řešení je návrhem rakouského výtvarníka Roberta Kaliny. Na jednotlivých bankovkách je postupně zobrazen vývoj architektonických slohů od antiky až do současnosti (antický sloh, románský sloh, gotika, renesance, baroko a rokoko, doba skla a železa, moderní architektura 20. století). Na bankovkách nebyly zobrazeny konkrétní historické památky, jde o reprezentativní výběr nejvýraznějších prvků příslušného slohu. Na lícové i rubové straně bankovek je uvedena hodnota v arabských číslicích. Název měny euro je v latinské a řecké abecedě. Zobrazená okna a brány symbolizují evropského ducha otevřenosti a spolupráce. Dynamiku a harmonii na každé bankovce představuje symbol Evropské unie - dvanáct hvězd v kruhu. Na lícové straně je rovněž vlajka Evropské unie (dvanáct žlutých hvězd uspořádaných do kruhu na modrém pozadí) a dále zkratka Evropské centrální banky v pěti jazykových variantách, což pokrývá všech jedenáct oficiálních jazyků Evropské unie. Na každé bankovce je zobrazen most, který symbolizuje jednak spolupráci evropských národů, jednak spolupráci Evropy a ostatního světa. Symbol samotný je inspirován řeckým písmenem "epsilon" s odkazem jednak na Řecko jako kolébkou evropské civilizace a jednak na první písmeno slova "Evropa". Dvě rovnoběžné střední čáry mají představovat stabilitu nové měny. Oficiální zkratkou eura je EUR. [21]

3.3 Evropská centrální banka

Smlouva o Evropské unii (neboli Maastrichtská smlouva), která byla podepsána v únoru 1992 a vstoupila v platnost 1. listopadu 1993, dává právní základ Hospodářské a měnové unii. Součástí Smlouvy je statut Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky.

Existence Evropské měnové unie a společné měny vyžadují vedle přibližně stejných výchozích podmínek zúčastněných zemí také jednotnou měnovou politiku. Sladování měnové politiky přes jednotlivé centrální banky je z celé řady politických, ekonomických i technických důvodů velmi obtížné. To si plně uvědomovali tvůrci projektu a v této souvislosti vypracovali koncept přechodu k jednotné měnové politice prováděné jedinou centrální bankou.

Nadnárodní měnovou autoritou se tedy 1. ledna 1999 stává Evropská centrální banka. Slavnostně byla otevřena 30. června 1998 se sídlem ve Frankfurtu nad Mohanem a po zahájení činnosti nahradila Evropský měnový institut. [22]

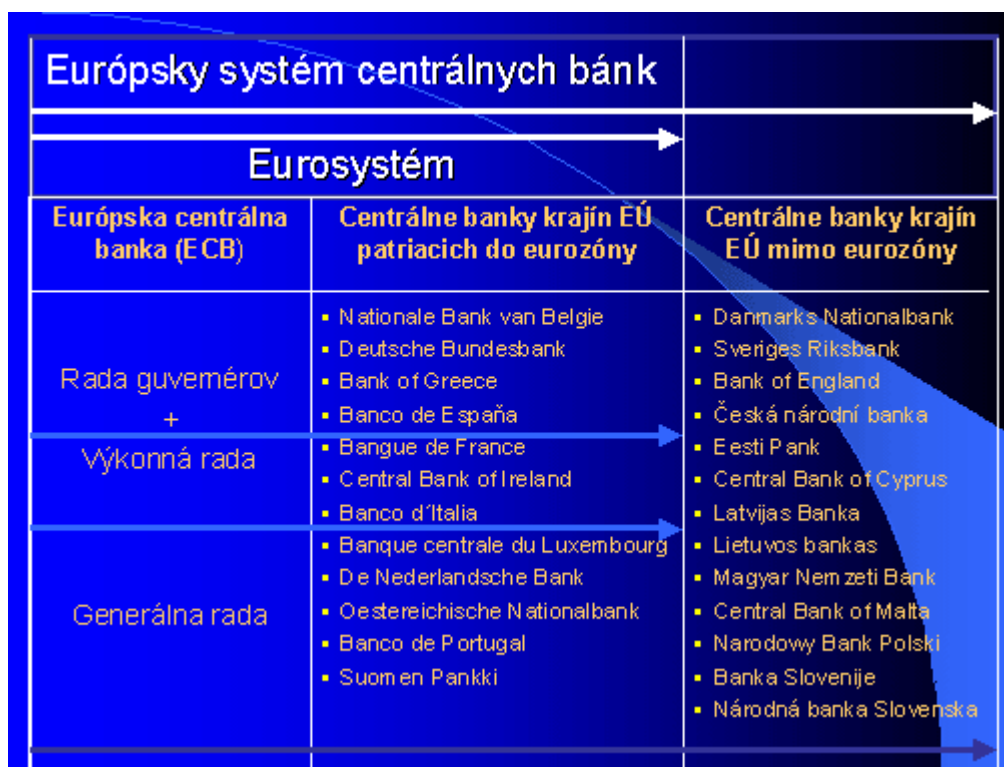
3.3.1 Složení Evropského systému centrálních bank

Evropský systém centrálních bank (ESCB) je složen z Evropské centrální banky (ECB) a národních centrálních bank členských států EU.

Národní centrální banky těch členských států EU, které se HMU neúčastní, mají v rámci Evropského systému centrálních bank zvláštní status: mohou pokračovat v uskutečňování vlastní národní měnové politiky a z toho důvodu se neúčastní rozhodovacího procesu týkajícího se jednotné měnové politiky pro eurozónu, ani uskutečňování odpovídajících rozhodnutí. [23]

Stručné schéma ESCB znázorňuje obrázek č. 1.

Obrázek č.1: Evropský systém centrálních bank

zdroj: <http://www.nbs.sk/EURINT/HMU/ECB.HTM>

3.3.2 Základní úkoly ESCB

Základní úkoly vykonávané ESCB jsou definovat a uskutečňovat měnovou politiku Společenství, provádět devizové operace, spravovat oficiální rezervy cizích měn členských států, a podporovat hladký chod platebních systémů.

ESCB navíc přispívá k hladkému chodu politik prováděných kompetentními orgány, vztahujících se k obezřetnému dozoru nad úvěrovými institucemi a stabilitou finančního systému, a současně hraje poradní úlohu vůči orgánům Společenství a jednotlivých členských států v oblastech, které spadají do oblasti jeho působnosti, především v oblastech týkajících se národní nebo komunitární legislativy.[24]

Aby se Evropská centrální banka mohla ujmout úkolů Evropského systému centrálních bank, sbírá s pomocí národních centrálních bank jednotlivých členských

států potřebná statistická data buď přímo od kompetentních národních orgánů nebo přímo od ekonomických subjektů.

3.3.3 Řídící orgány Evropské centrální banky

Evropský systém centrálních bank je spravován řídicími orgány Evropské centrální banky: Radou guvernérů, Výkonným výborem a Generální radou.

- A) Rada guvernérů je tvořena šesti členy Výkonného výboru a guvernéry národních centrálních bank členských států účastnících se plně měnové unie, tedy členů eurozóny. Hlavní úkoly Rady guvernérů jsou přijímat obecné zásady a činit rozhodnutí potřebná k zajištění plnění úkolů svěřených ESCB, formulovat měnovou politiku Společenství a v případě potřeby přijímat rozhodnutí týkající se střednědobých měnových cílů, klíčových úrokových sazeb a výše rezerv v ESCB a vydávat prováděcí předpisy.
- B) Výkonný výbor je složen z předsedy, místopředsedy a čtyř dalších členů, kteří jsou jmenováni z řad osobností s uznávaným postavením a profesionálními zkušenostmi v měnových nebo bankovních záležitostech. Hlavní úkoly Výkonného výboru jsou provádět měnovou politiku v souladu se zásadami a rozhodnutími přijatými Radou guvernérů ECB a v souvislosti s tím dávat příslušné pokyny národním centrálním bankám, výkon těch pravomocí, které na něj byly Radou guvernérů ECB delegovány.
- C) Generální rada je složena z předsedy, místopředsedy a guvernérů národních centrálních bank všech 25 členských států EU. Generální rada odpovídá za realizaci úkolů, které Evropská centrální banka převzala od Evropského měnového institutu a které je nadále třeba realizovat ve třetí fázi vzhledem k tomu, že 13 států EU zůstává nadále mimo eurozónu. Generální rada se kromě jiného také podílí na: poradních funkcích ESCB, přípravě čtvrtletních a výročních zpráv ECB a týdenních konsolidovaných finančních výkazů, stanovení pracovních podmínek zaměstnanců ECB, nutných přípravách k neodvolatelnému zafixování směnných kurzů vůči euru těch měn, které mají výjimku. [25]

3.3.4 Nezávislost

Evropský systém centrálních bank je nezávislým systémem. Při vykonávání svých úkolů nesmí ECB, žádná národní centrální banka, ani žádný člen jejich rozhodovacích orgánů žádat ani přijímat pokyny od žádného vnějšího orgánu. Instituce Společenství a jeho orgány a vlády členských států nesmí ovlivňovat členy rozhodovacích orgánů Evropské centrální banky ani národních centrálních bank při vykonávání jejich úkolů. [26]

3.3.5 Základní kapitál

Národní centrální banky jsou jedinými upisovateli a jedinými držiteli základního kapitálu Evropské centrální banky. Upsání kapitálu se děje podle klíče stanoveného podle odpovídajícího podílu hrubého domácího produktu (HDP) a počtu obyvatel daného členského státu Unie na celkovém HDP a celkovém počtu obyvatel Společenství. Rada guvernérů na svém prvním zasedání dne 9. června 1998 rozhodla, že tehdejších jedenáct národních centrálních bank členských států eurozóny v plném rozsahu splatí základní kapitál Evropské centrální banky tak, jak jej podle zmíněného klíče upsaly. V důsledku toho je Evropská centrální banka vybavena základním kapitálem dosahujícím částky téměř 4 mld. euro. [27]

3.3.6 Devizové rezervy

Národní centrální banky poskytují ECB devizové rezervy i mimo měn svých států, eura a rezerv v Mezinárodním měnovém fondu, a to až do částky ekvivalentní 50 mld. euro. Příspěvky jednotlivých národních centrálních bank jsou stanoveny úměrně k jejich podílu na upsaném kapitálu ECB. Za tyto příspěvky jim ECB v jejich prospěch připisuje pohledávku ve výši rovnající se jejich příspěvku. ECB má plné právo držet a spravovat devizové rezervy, které na ni byly takto převedeny, a používat je k cílům stanoveným ve statutu ESCB. V tomto statutu jsou obsažena konkrétní ustanovení o výpočtu částek rozhodných pro rozdělení zisku mezi akcionáře ESCB. [28]

3.3.7 Zveřejňování informací

Evropská centrální banka je povinna sestavovat a zveřejňovat výroční zprávy. Každoročně je prováděn audit Evropským účetním dvorem. Evropská centrální banka také poskytuje informace na internetových stránkách.

3.3.8 Hospodaření

Na zisku či ztrátě Evropské centrální banky se podílejí národní centrální banky podle svých podílů na kapitálu Evropské centrální banky.

Například hospodaření Evropské centrální banky v prvním roce Evropské měnové unie (1999) skončilo ztrátou ve výši 247 miliónů eur (ztráta byla způsobena především kursovými pohyby, protože 80% aktiv banky tvoří devizové rezervy). O rok později však banka vykázala zisk 1,99 miliard eur. [29]

3.3.9 Měnová politika

Hlavním cílem měnové politiky Evropské centrální banky je cenová stabilita, respektive boj proti inflaci. V této oblasti sice panuje konsenzus mezi jednotlivými zeměmi, to ale neplatilo v otázkách konkrétního postupu a nástrojů.

Zatímco například Spolková republika Německo (Deutsche Bundesbank) dlouho obhajovala přístup založený na regulaci tzv. peněžní zásoby (respektive měnových agregátů), jiné země preferovaly především postup označovaný jako cílování inflace. Nakonec se prosadil druhý přístup a měnové agregáty tak převzaly jen doprovodnou roli indikátorů vývoje.

U nástrojů měnové politiky se určité problémy týkaly existence povinných minimálních rezerv – povinně vytvářených vkladů bank u centrální banky. Zatímco zástupci Spolkové republiky Německo byli zastánci jejich používání Evropskou centrální bankou, zástupci jiných zemí (především Velké Británie, ale i dalších zemí) byli více či méně ostře proti. Používání tohoto nástroje ale nakonec bylo povoleno.

Povinné minimální rezervy mají od 1. ledna 1999 stále stejnou sazbu 2%, úročí se repo sazbou Evropské centrální banky, jsou ukládány u národních centrálních bank a jejich základnou jsou vklady a bankami emitované dluhopisy se splatností do dvou let.

Banky mohou z takto vypočtené výše odečíst 100.000 eur – to znamená, že menší banky nemusejí mít žádné povinné minimální rezervy. Volné rezervy bank u národních centrálních bank se neúročí. [32]

Mezi hlavní nástroje patří operace na volném trhu (hlavní formou těchto operací jsou čtrnáctidenní repo operace v podobě tendrů) a diskontní nástroje, v kursové oblasti samozřejmě kursové (devizové) intervence. Nicméně například s operacemi na volném trhu, bezproblémově fungujícími v jednotlivých národních ekonomikách, existují problémy spojené s určitou nejednotností pravidel a nestejnou úrovní vyspělosti národních peněžních, respektive finančních trhů. [33]

3.3.10 Bankovní dohled

Úzké propojení mezi Evropskou centrální bankou a národními centrálními bankami – členy Evropského systému centrálních bank – se vytrácí v oblasti bankovního dohledu. Důvod spočívá v tom, že dohled nad bankami je zatím prováděn především národními centrálními bankami, respektive institucemi dohledu (při preferenci tzv. principu domovské země, kdy za dohled odpovídá instituce té země, ve které má daná banka zaregistrované své hlavní sídlo). Evropská centrální banka se výrazněji angažuje pouze u dohledu multinacionálních bankovních holdingů a při vzájemné spolupráci s národními centrálními bankami a dalšími institucemi dohledu ve snaze co nejvíce koordinovat postupy v této oblasti.

Na úrovni Evropské (měnové) unie působí dva subjekty – Výbor bankovního dohledu (Banking Supervision Committee) a Kontaktní skupina (Groupe de Contact). Oba subjekty ale nemají výkonné pravomoci a například členové Výboru se zatím scházeli pouze čtyřikrát ročně. Multilaterální spolupráce je tak velmi omezená a hlavní formou zůstává pouze dvoustranná spolupráce mezi institucemi dohledu příslušných zemích. Ta má základ v tzv. memorandech spolupráce (Memorandum of Understanding). [34]

Při tomto uspořádání vyvstává otázka věřitele poslední instance, který obvykle pomáhá dočasně nelikvidním, ale solventním bankám doplnit chybějící zdroje. S výjimkou multinacionálních bankovních holdingů tuto roli plní na principu domovské země u ostatních bankovních institucí národní centrální banky. Po ukončení platnosti

národních měn v rámci Evropské měnové unie se však výsadním emitentem peněz – stala Evropská centrální banka, a nikoli národní centrální banky.

Prostředky pro národního věřitele poslední instance tak musí dodat právě tato banka. Pak si už není těžké představit střety zájmů mezi členskými zeměmi. Pokud se do problémů dostane banka s hlavním sídlem v jedné ze zemí Evropské měnové unie a Evropská centrální banka odsouhlasí (a finančně zabezpečí) pomoc národním věřitelem poslední instance, je zřejmé, že na tento případ se později při žádosti o pomoc mohou odvolávat věřitelé poslední instance v jiných zemích.

Problém neřeší ani určitá dispozice s prostředky ve společné měně u národních centrálních bank, neboť úvěrová pomoc věřitelem poslední instance znamená emisi peněz do oběhu. Národní centrální banky – věřitelé poslední instance – tak mohou narušovat jednotnou měnovou politiku Evropské centrální banky.

Situace se může dokonce velmi zhoršit v případě systémové krize, kdy se do problémů dostanou (významnější) banky z více zemí Evropské měnové unie. Evropská centrální banka by pak zřejmě musela převzít za řešení této krize odpovědnost. V současnosti k tomu ale jednak nemá oprávnění a jednak ani ze strany národních institucí dohledu dostatek informací nutných k rychlému a popřípadě i preventivnímu zásahu.

Dalším problémem s dosavadním národním uspořádáním bankovního dohledu je růst rizik spojených s tzv. konkurencí v nedbalosti, kdy potenciální přínosy z tvrdých regulačních pravidel a omezitelného dohledu mohou být znehodnoceny laxním přístupem v jiných zemích EMU. Klíčovou roli zde proto hrají harmonizace pravidel regulace a dohledu a vzájemná spolupráce příslušných národních institucí a Evropské centrální banky.

4. Naplňování konvergenčních kritérií EU – 15

4.1 Konvergenční kritéria

Pravděpodobně nejvýznamnějším úkolem v celém termináři HMU bylo splnění požadavků na hospodářskou konvergenci států usilujících o přijetí společné měny. Sbližování ekonomických ukazatelů členských zemí zajišťovalo sledování tzv. konvergenčních kritérií. Jejich cílem bylo ošetření hospodářských ukazatelů ve čtyřech hlavních oblastech, kterými byly cenová stabilita, stav veřejných financí (toto kritérium je rozděleno další dvě), vývoj úrokové míry a stabilita prokazatelná účastí měny v EMS po dobu minimálně 2 let. Součástí podmínek pro přijetí společné měny bylo také vytvoření právního rámce pro fungování institucí HMU.

Konvergenční kritéria jsou definována Smlouvou o ES a specifikována v Protokolu o konvergenčních kritériích a Protokolu o postupu při nadměrném schodku, které jsou připojeny ke smlouvě.

Smlouva ukládá za povinnost dvěma institucím (Evropské komisi a Evropské centrální bance) vyhodnocovat v minimálně dvouletém intervalu plnění konvergenčních kritérií u členských států, které mají odklad pro zavedení eura, ve skutečnosti k tomu však dochází každoročně. Jejich výstupem jsou dva samostatné dokumenty: Konvergenční zpráva EK a Konvergenční zpráva ECB.

4.2 Kritérium cenové stability

Kritérium cenové stability znamená, že členský stát vykazuje dlouhodobě udržitelnou cenovou stabilitu a průměrnou míru inflace, sledovanou během jednoho roku před šetřením, která nepřekračuje o více než 1,5 % míry inflace těch - nanejvýše tří - členských států, které dosáhly nejlepších výsledků v oblasti cenové stability. Inflace se měří pomocí harmonizovaného indexu spotřebitelských cen (HICP) na srovnatelném základě, který bere v úvahu rozdílnosti v národních definicích.

Tabulka č. 3: Míra inflace v % v EU - 25

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Kritérium	2,7	3,1	2,2	2,7	2,2	2,4
EU(25 zemí)	2,1	2,5	2,1	1,9	2,1	2,2
EU (15 zemí)	1,9	2,2	2,1	2	2	2,1
Belgie	2,7	2,4	1,6	1,5	1,9	2,5
ČR	3,9	4,5	1,4	-0,1	2,6	1,6
Dánsko	2,7	2,3	2,4	2	0,9	1,7
Německo	1,4	1,9	1,4	1	1,8	1,9
Estonsko	3,9	5,6	3,6	1,4	3	4,1
Řecko	2,9	3,7	3,9	3,4	3	3,5
Španělsko	3,5	2,8	3,6	3,1	3,1	3,4
Francie	1,8	1,8	1,9	2,2	2,3	1,9
Irsko	5,3	4	4,7	4	2,3	2,2
Itálie	2,6	2,3	2,6	2,8	2,3	2,2
Kypr	4,9	2	2,8	4	1,9	2
Lotyšsko	2,6	2,5	2	2,9	6,2	6,9
Litva	1,1	1,6	0,3	-1,1	1,2	2,7
Lucembursko	3,8	2,4	2,1	2,5	3,2	3,8
Maďarsko	10	9,1	5,2	4,7	6,8	3,5
Malta	3	2,5	2,6	1,9	2,7	2,5
Nizozemsko	2,3	5,1	3,9	2,2	1,4	1,5
Rakousko	2	2,3	1,7	1,3	2	2,1
Polsko	10,1	5,3	1,9	0,7	3,6	2,2
Portugalsko	2,8	4,4	3,7	3,3	2,5	2,1
Slovinsko	8,9	8,6	7,5	5,7	3,7	2,5
Slovensko	12,2	7,2	3,5	8,4	7,5	2,8
Finsko	2,9	2,7	2	1,3	0,1	0,8
Švédsko	1,3	2,7	1,9	2,3	1	0,8
GB	0,8	1,2	1,3	1,4	1,3	2,1

Zdroj: <http://www.czso.cz/ode/tab/eb040.htm>

Z tabulky č. 3 je patrné, že nejmenší inflaci mají z dlouhodobého hlediska především Německo, Francie, Velká Británie a Švédsko. Tyto země nemají s plněním kritéria problémy. Přitom Velká Británie a Švédsko jsou země, které o účast v HMÚ neusilovaly. Z nových zemí v EU měla nejmenší inflaci Česká republika.

Na druhou stranu i někteří dlouholetí členové mají s plněním kritéria celkem velké problémy, mezi něž by se dalo zařadit Lucembursko, Řecko a také Portugalsko. Z nových zemí se po vstupu do EU zvýšila míra inflace v Lotyšsku a také Litvě.

Před zavedením eura v letech 2000 a 2001 byla hodnota kritéria míry inflace vyšší. I přesto 7 zemí EU-15 toto kritérium neplnilo. Mírné zlepšení bylo zaznamenáno o rok později, kdy kritérium neplnily čtyři země (Irsko, Nizozemsko, Portugalsko a Řecko). I přes neplnění kritéria bylo v těchto zemích euro k 1.1. 2002 přijato.

Po přijetí nových členských zemí do EU v roce 2004 bylo kritérium míry inflace zpřísněno. Pro všechny země bylo toto kritérium stanoveno na hodnotu 2,1/2004 a 2,2/2005. Realizovaná hodnota tohoto kritéria ve všech zemích EU nabyla v letech 2004 až 2005 značného rozptylu, viz tabulka číslo 4.

4.3 Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb

Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb znamená, že v průběhu jednoho roku před šetřením průměrná dlouhodobá nominální úroková sazba členského státu nepřekračovala o více než 2 % úrokovou sazbu těch - nanejvýše tří - členských států, které dosáhly nejlepších výsledků v oblasti cenové stability. Úrokové sazby se zjišťují na základě dlouhodobých státních dluhopisů, nebo srovnatelných cenných papírů, s přihlédnutím k rozdílným definicím v jednotlivých členských státech.

4.4 Kritérium veřejného deficitu

Kriterium veřejného deficitu znamená, že poměr plánovaného nebo skutečného schodku veřejných financí k hrubému domácímu produktu v tržních cenách nepřekročí 3 %, kromě případů, kdy:

- buď poměr podstatně klesl, nebo se neustále snižoval, až dosáhl úrovně, která se blíží referenční hodnotě,
- anebo překročení nad referenční hodnotu bylo pouze výjimečné a dočasné a poměr zůstává blízko k referenční hodnotě. Veřejný deficit znamená deficit, vztahující se k ústřední vládě včetně regionálních

a místních úřadů a fondů sociálního zabezpečení, s výjimkou komerčních operací, definovaných v Evropském systému makroekonomických účtů.

Tabulka č. 4 : Deficit vládního sektoru - % z HDP v EU - 25

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Kritérium	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0
EU (25 zemí)	0,8	-1,3	-2,3	-3,0	-2,6	-2,3
EU (15 zemí)	1,0	-1,2	-2,2	-2,9	-2,6	-2,3
Belgie	0,2	0,6	-0,0	0,1	0,0	0,1
CR	-3,7	-5,9	-6,8	-6,6	-2,9	-2,6
Dánsko	1,7	2,6	1,2	1,0	2,7	4,9
Německo	1,3	-2,9	-3,7	-4,0	-3,7	-3,3
Estonsko	-0,6	0,3	1,0	2,4	1,5	1,6
Řecko	-4,1	-6,1	-4,9	-5,8	-6,9	-4,5
Španělsko	-0,9	-0,5	-0,3	-0,0	-0,1	1,1
Francie	-1,4	-1,6	-3,1	-4,2	-3,7	-2,9
Irsko	4,4	0,8	-0,4	0,2	1,5	1,0
Itálie	-0,6	-3,2	-2,9	-3,4	-3,4	-4,1
Kypr	-2,4	-2,3	-4,5	-6,3	-4,1	-2,4
Lotyšsko	-2,8	-2,1	-2,3	-1,2	-0,9	0,2
Litva	-2,5	-2,0	-1,4	-1,2	-1,5	-0,5
Lucembursko	6,0	6,1	2,0	0,2	-1,1	-1,9
Maďarsko	-3,0	-3,5	-8,4	-6,4	-5,4	-6,1
Malta	-6,2	-6,6	-5,6	-10,2	-5,1	-3,3
Nizozemsko	2,2	-0,2	-2,0	-3,1	-1,9	-0,3
Rakousko	-1,5	0,1	-0,5	-1,5	-1,1	-1,5
Polsko	-0,7	-3,7	-3,2	-4,7	-3,9	-2,5
Portugalsko	-2,8	-4,2	-2,9	-2,9	-3,2	-6,0
Slovinsko	-3,5	-3,9	-2,7	-2,9	-2,3	-1,8
Slovensko	-12,3	-6,6	-7,7	-3,7	-3,0	-2,9
Finsko	7,1	5,2	4,1	2,5	2,3	2,6
Švédsko	5,1	2,5	-0,2	0,1	1,8	2,9
GB	3,8	0,7	-1,6	-3,3	-3,3	-3,6

Zdroj: <http://www.czso.cz/ode/tab/na200pc.htm>

Tabulka č. 4 ukazuje úroveň vládních deficitů v jednotlivých zemích EU. Vládní deficit je dlouhodobě nejmenší v Rakousku, Španělsku a především v Belgii. Z nových

členů EU je nejmenší v Lotyšsku a Litvě. Zajímavý je pohled na vývoj vládního deficitu u našich sousedů, Slovenska – deficit se snižuje a to jako pozitivní tendence.

Příkladem nezvládnutého vývoje může být Německo, Řecko. Například v roce 2005 neplnilo to konvergenční kritérium 5 zemí EU, což je poloviční pokles oproti roku 2004. Největší vládní deficit byl potom zaznamenán v Portugalsku, Maďarsku a Itálii.

Je zajímavé, že Německo neplnilo kritérium rámci EU-15 ani rámci EU-25.

Obdobně nesourodě lze charakterizovat vývoj u Polska, které v rámci EU-25 vývoj svého deficitu řeší již vcelku pozitivně. Z údajů o deficitu ve Slovinsku lze usuzovat na plnění kritéria s velkou ekonomickou rezervou.

4.5 Kritérium hrubého veřejného dluhu

Kritérium hrubého veřejného dluhu znamená, že poměr veřejného vládního dluhu v tržních cenách k hrubému domácímu produktu nepřekročí 60 %, kromě případů, kdy se poměr dostatečně snižuje a blíží se uspokojivým tempem k referenční hodnotě. Veřejný dluh znamená hrubý úhrn dluhů v nominálních hodnotách na konci roku, konsolidovaných uvnitř a mezi jednotlivými odvětvími státního sektoru (viz 2.4).

Kritérium veřejného dluhu plní s největší rezervou Lucembursko, Irsko a nově příchozí Estonsko s Litvou, jak lze vyčíst z tabulky č. 5.

Naopak největší problémy s plněním kritéria mají Řecko, Itálie, Malta a Kypr. Problémy s plněním mají i Německo s Francií a Belgií.

Tyto úspěchy i problémy se vztahují k období před zavedením eura, tak k období jeho zavedení. Veřejný dluh jako kritérium je například ve Slovinsku a Slovensku pozoruhodné svojí pozitivní tendencí jak do roku 2002, tak i po zavedení eura.

Tabulka č. 5: Veřejný dluh - % podíl na HDP v EU - 25

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Kritérium	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0
EU (25 zemí)	62,9	62,0	60,5	62,0	62,4	63,4
EU (15 zemí)	64,1	63,1	61,5	63,1	63,4	64,6
Belgie	109,1	108,0	103,2	98,5	94,7	93,3
CR	18,2	26,3	28,8	30,0	30,6	30,5
Dánsko	52,3	48,0	46,8	44,4	42,6	35,8
Německo	60,2	59,6	60,3	63,8	65,5	67,7
Estonsko	4,7	4,7	5,5	6,0	5,4	4,8
Řecko	114,0	114,4	110,7	107,8	108,5	107,5
Španělsko	61,1	56,3	52,5	48,9	46,4	43,2
Francie	56,8	56,8	58,2	62,4	64,4	66,8
Irsko	38,3	35,9	32,1	31,1	29,4	27,6
Itálie	111,2	110,9	105,5	104,2	103,8	106,4
Kypr	61,6	61,9	65,2	69,7	71,7	70,3
Lotyšsko	12,8	15,0	13,5	14,4	14,6	11,9
Litva	23,8	22,9	22,3	21,2	19,5	18,7
Lucembursko	5,5	6,7	6,5	6,3	6,6	6,2
Maďarsko	55,4	52,2	55,0	56,7	57,1	58,4
Malta	56,4	63,5	61,2	71,3	76,2	74,7
Nizozemsko	55,9	51,5	50,5	51,9	52,6	52,9
Rakousko	67,0	67,0	66,0	64,4	63,6	62,9
Polsko	36,6	36,7	39,8	43,9	41,9	42,5
Portugalsko	53,3	53,6	55,5	57,0	58,7	63,9
Slovinsko	27,4	28,4	29,7	29,1	29,5	29,1
Slovensko	49,9	49,2	43,3	42,7	41,6	34,5
Finsko	44,6	43,6	41,3	44,3	44,3	41,1
Švédsko	52,8	54,3	52,0	51,8	50,5	50,3
GB	42,0	38,7	37,6	39,0	40,8	42,8

Zdroj: <http://www.czso.cz/ode/tab/eb070.htm>

Kritérium veřejného dluhu plní s největší rezervou Lucembursko, Irsko a nově přichozí Estonsko s Litvou.

Naopak největší problémy s plněním kritéria mají Řecko, Itálie, Malta a Kypr. Problémy s plněním mají i Německo s Francií a Belgií.

Tyto úspěchy i problémy se vztahují k období před zavedením eura, tak k období jeho zavedení. Veřejný dluh jako kritérium je například ve Slovinsku a Slovensku pozoruhodný svojí pozitivní tendencí jak do roku 2002, tak i po zavedení eura.

4.6 Kritérium stability kurzu

Kritérium stability kurzu měny a účasti v ERM znamená, že členský stát dodržoval normální rozpětí, která jsou stanovena mechanismem směnných kurzů Evropského měnového systému, bez značného napětí během alespoň dvou posledních let před šetřením. Zejména v tomto období nedevalvoval bilaterální směnný kurz své měny vůči měně kteréhokoliv jiného členského státu (po zavedení eura vůči euru) z vlastní iniciativy.

Členy Evropského směnného mechanismu jsou Irsko, Nizozemí, Belgie, Lucembursko, Německo, Rakousko, Lichnštejnsko, Rakousko, Itálie, Dánsko Španělsko, Portugalsko, Řecko a Finsko. Velká Británie a Švédsko o účast v ERM systému nestojí.

Z nových členů patří do systému směnných kurzů Estonsko, Kypr, Slovensko, Lotyšsko a Slovinsko. Litvě chybí k přijetí do ERM systému splnění inflačního kritéria.

4.7 Legislativní konvergence

Konvergence v legislativní oblasti obsahuje podmínku nezávislosti centrálních bank včetně zákazu financování veřejných institucí ze zdrojů centrálních bank a zákaz zvýhodněného přístupu ke zdrojům úvěrových institucí (čl. 101, 102, 108 a 109 Smlouvy o založení ES).

4.8 Vývoj a řešení státního dluhu

Plnění konvergenčních kritérií je monitorováno průběžně. Jako nejproblematictější se ukázala nutnost dodržet kritéria fiskální – v oblasti rozpočtového deficitu se podařilo jeho tempa v průběhu 90. let snížit, státní dluhy některých zemí lze však snižovat pouze v dlouhodobém horizontu postupně.

5. Česká republika a naplňování konvergenčních kritérií

5.1 Integrace ČR

Integrace České republiky do Evropské unie byla oficiálně zahájena 1. února 1995, kdy vstoupila v platnost Evropská dohoda. Ratifikací Evropské dohody byl Českou republikou vyjádřen zájem o členství v Evropské unii a souhlas se všemi procedurami, které k tomuto členství postupně vedou. Dne 23. ledna 1996 předala Česká republika Evropské unii žádost o členství, ve které bez výhrad přijala její základní cíle, včetně všech politik a nástrojů.

V průběhu roku 2004 schválila vláda ČR nulovou a první verzi konvergenčního programu České republiky. Tento program byl v první fázi projednán poradním orgánem Rady EU, Hospodářským a finančním výborem, a doporučen Radě EU ke schválení (i když byl spolu s Maďarským programem označen za nejméně ambiciózní).

Dne 1. května 2004 Evropská unie zažila své historicky největší rozšíření. Počet jejích členů se zvýšil z 15 na 25 států. Spolu s Českou republikou přistoupily následující státy: Estonsko, Lotyšsko, Litva, Polsko, Slovensko, Maďarsko, Slovinsko, Malta a Kypr.

Konvergenční kritéria jsou definována Smlouvou o ES a specifikována v Protokolu o konvergenčních kritériích a Protokolu o postupu při nadměrném schodku, které jsou připojeny ke Smlouvě.

Legislativa EU uvádí jako podmínku pro připojení členské země k eurozóně dosažení vysokého stupně konvergence, jejímž měřítkem je udržitelnost plnění konvergenčních kritérií. ČR je coby členský stát EU zavázána podnikat kroky k tomu, aby byla na přistoupení k eurozóně co nejdříve připravena.

5.2 Vyhodnocení plnění konvergenčních kritérií

5.2.1 Kritérium cenové stability

Jak již bylo řečeno výše, toto kritérium požaduje, aby členský stát vykazoval dlouhodobě udržitelnou cenovou stabilitu a průměrnou míru inflace, sledovanou během jednoho roku před šetřením, která nepřekračuje o více než 1,5 procentního bodu míru inflace nejvýše tří členských států EU, jež dosáhly nejlepších výsledků v oblasti cenové stability. Kritérium je sledováno na základě harmonizovaného indexu spotřebitelských cen

Tabulka č. 6 : Harmonizovaný index spotřebitelských cen

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Kritérium	2,9	2,7	2,2	2,4	2,8	2,8	2,8
ČR	1,4	-0,1	2,6	1,5	2,2	2,0	2,1

Zdroj: www.czso.cz

Tabulka číslo 6 ukazuje, že kritérium cenové stability ČR od roku 2002 plní s rezervou. Hladina spotřebitelského indexu je vcelku vyrovnaná, výjimkou je potom rok 2004, kdy došlo k přechodnému nárůstu inflace. Podle Ministerstva financí (MF) byl tento nárůst důsledkem úpravy nepřímých daní. Toto kritérium by měla Česká republika plnit i do budoucna. Soudí tak projekce MF. Inflační cíl ČNB od roku 2006 pro národní index spotřebitelských cen je stanoven na úrovni 3 %. Dá se předpokládat, že jeho výše odpovídá splnění kritéria blízko jeho horního okraje za podmínky, že se cenový vývoj v členských zemích EU nebude výrazně odchylovat směrem dolů od definice cenové stability ECB (inflace „pod, ale blízko 2 %). Nelze ale vyloučit možnost krátkodobého neplnění kritéria v případě nepředvídaných událostí.

Vymezení nejvýše tří členských států, které v oblasti cenové stability dosáhly nejlepších výsledků, poskytuje při hodnocení kritéria jistou volnost při posouzení. Pro výpočet v tabulce č. 5 použity tři země s nejnižší kladnou inflací, což je považováno za nejlepší výsledek v oblasti cenové stability.

5.2.2 Kritérium veřejného deficitu

Kritérium veřejného deficitu požaduje, aby poměr plánovaného nebo skutečného deficitu vládního sektoru k hrubému domácímu produktu nepřekračoval hodnotu 3 %, vyjma výše zmíněných případů (viz kapitola 4.4).

Kritérium veřejného deficitu tvoří spolu s kritériem veřejných dluhů kritérium udržitelnosti veřejných financí. Toto kritérium je splněno pouze tehdy, jsou-li udržitelně plněna obě fiskální kritéria, tj. veřejný deficit i veřejný dluh.

Veličinou kritéria veřejného deficitu je deficit sektoru vládních institucí v metodice národních účtů ESA 95. ČR v současné době není schopná plnit toto kritérium udržitelným způsobem.

Tabulka č. 7: Deficit sektoru vládních institucí v % HDP

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Kritérium	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0
ČR	-6,8	-12,5	-3	-4,8	-3,8	-3,3	-2,7

Zdroj: www.czso.cz

Toto kritérium tedy Česká republika neplní (viz tabulka č 7). Jedinou výjimkou je rok 2004, kdy byla hodnota deficitu na úrovni kritéria. Tento pokles lze ovšem označit pouze za dočasný a z tabulky je patrné, že je i neudržitelný. Reforma veřejných financí by měla deficit snížit a za předpokladu úspěšnosti reformy je očekávaný termín plnění kritéria stanoven na rok 2008.

5.2.3 Kritérium veřejného dluhu

Konvergenční kritérium veřejného dluhu stanovuje, že poměr vládního dluhu k hrubému domácímu produktu v tržních cenách by neměl překročit 60 %, kromě případů, kdy se poměr dostatečně snižuje a blíží se uspokojivým tempem k referenční hodnotě. Je to také druhá část kritéria udržitelnosti veřejných financí. Pod pojmem vládní dluh se rozumí celkový hrubý dluh sektoru vládních institucí podle ESA 95.

Tabulka č. 8: Veřejný dluh v % z HDP

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Kritérium	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0
ČR	29,8	36,8	36,8	37,4	37,1	37,9	37,8

Zdroj: www.czso.cz

Dle zprávy Ministerstva financí se do zvýšení vládního dluhu od roku 2003 promítlo zahrnutí většiny nepřímých závazků vlády. Nicméně i přes toto navýšení plní Česká republika kritérium veřejného dluhu s rezervou a dá se očekávat bezproblémové plnění i v budoucnu (tabulka č. 8)

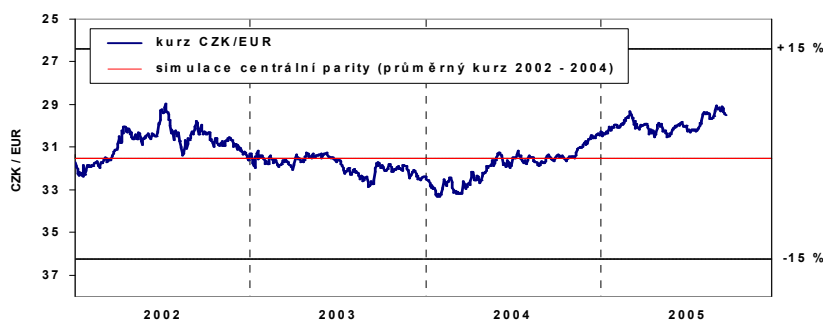
5.2.4 Kritérium stability měnového kurzu

Vyhodnocování plnění kurzového konvergenčního kritéria vychází z příslušných ustanovení Smlouvy o EU, která jsou dále rozpracována příslušným protokolem a Usnesením Rady. Těmito usneseními byl založen kurzový mechanismus ERM II s platností od 1. 1. 1999. Přičemž stát musí splňovat tyto podmínky:

- A) země se musí v době hodnocení plnění kritéria účastnit v ERM II nejméně dva roky
- B) v hodnoceném dvouletém období nesmí dojít k devalvaci centrální parity
- C) splnění předchozích dvou bodů je nutnou, nikoliv postačující podmínkou naplnění kritéria kurzové stability. Důraz je kladen na pohyb poměrně blízko centrální parity bez výrazného napětí. Pokud dojde k pohybu měnového kurzu dále od parity, je nutné rozlišovat mezi zhodnocující a znehodnocující odchylkou, zkoumat délku jejího trvání, důvody a nastavení úrokových sazeb a intervenční politiky

ČR se neúčastní kurzového mechanismu ERM II a tudíž zatím není stanovena centrální parita CZK/EUR. Proto není ani možné toto kritérium z pohledu naší republiky vyhodnotit. Předpokládaný vstup ČR do systému ERM II je určen na druhou polovinu roku 2007.

Tabulka č 9 : Vývoj české koruny vůči euru

Zdroj: ČNB

Poznámka: Pohyb kurzu v grafu směrem nahoru znamená posilování koruny.

V tabulce č. 9 je zachycen vývoj kurzu koruny vůči euru v posledních letech, který ukazuje, že kolísání měnového kurzu CZK/EUR je menší než hypotetické pásmo $\pm 15\%$. Odchylky od průměrného kurzu však byly poměrně významné. Dlouhodobě vykazuje tento kurz trend směrem k posilování koruny.

5.2.5 Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb

Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb požaduje, aby v průběhu jednoho roku před šetřením průměrná dlouhodobá nominální úroková sazba členského státu EU nepřekračovala o více než 2 procentní body úrokovou sazbu nejvýše tří členských států, které dosáhly nejlepších výsledků v oblasti cenové stability. Dlouhodobé úrokové sazby jsou vypočítány na základě výnosu do doby splatnosti 10-ti letých vládních dluhopisů na sekundárním trhu (trh, na kterém dochází k redistribuci zmobilizovaného kapitálu mezi různé vlastníky).

Tabulka č. 10 : Výnos desetiletých vládních dluhopisů na sekundárním trhu

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Kritérium	6,9	6,12	6,28	5,8	6,2	6,2	6,2
ČR	4,94	4,12	4,75	3,3	3,4	3,9	4,0

Zdroj: www.czso.cz

Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb v současnosti ČR plní a rovněž výhled nenaznačuje problémy v této oblasti, jak ukazuje tabulka číslo 10. Dle MF je nicméně prognóza úrokových sazeb z vládních dluhopisů v ČR kriticky závislá na

úspěšném dokončení konsolidace veřejných financí. Případná ztráta důvěry finančních trhů ve výsledek fiskální reformy se může velmi rychle projevit v nárůstu rizikové prémie dlouhodobých úrokových sazeb a ohrozit plnění tohoto konvergenčního kritéria.

6. Závěr

Základní myšlenka na společný evropský měnový prostor vznikla v 70. letech 20. století. Za první velký krok k realizaci tohoto projektu lze považovat zřízení Evropského měnového systému v roce 1978 v Bruselu. V červnu 1988 potvrdila Evropská rada záměr postupně zavést Hospodářskou měnovou unii, který byl podpořen o rok později Delorsovým plánem. Ten navrhoval docílení HMU ve třech etapách. Každá etapa měla své specifické cíle a vyvrcholením celého procesu bylo 1.1.2002 zavedení jednotné evropské měny euro jako zákonného platidla v dvanácti členských zemích.

Významnou měrou se na celém procesu podílel Evropský měnový institut. Úkolem tohoto institutu bylo mimo jiné ustavení Evropské centrální banky a Evropského systému centrálních bank, což se podařilo 1. června 1998.

Před zavedením měny euro musí členské země podle legislativy EU splnit maastrichtská konvergenční kritéria, včetně slučitelnosti právních předpisů v oblasti Hospodářské měnové unie. V této souvislosti je nutno podotknout, že členské státy ve kterých je již euro od roku 2002 zavedeno, mnohdy konvergenční kritéria neplní důsledně. Příkladem za všechny může být Řecko.

Česká republika z pěti konvergenčních kritérií plní čtyři. Kritérium veřejného deficitu ČR neplní, zlepšení stavu by mohlo přijít s reformou veřejných financí. Předpokládaný vstup České republiky do Evropského směnného mechanismu je stanoven na rok 2007 a přijetí eura na rok 2010. Zda se podaří dodržet naplánovaný termín a splnit kritérium veřejného deficitu, se kterým má ČR velké problémy, je otázkou. Stejně tak je otázkou, do jaké míry budou samotní občané České republiky chtít přijmout euro jako zákonné platidlo místo dnešní koruny.

7. Použité zkratky

EU – Evropská unie

HMU – Hospodářská měnová unie

ESCB – Evropský systém centrálních bank

EMS – Evropský měnový systém

ECU – Evropská měnová jednotka

ERM – Evropský směnný mechanismus

EHS – Evropské hospodářské společenství

ES – Evropské společenství

BIS – Banka pro mezinárodní vztahy

ECB – Evropská centrální banka

EMI – Evropský měnový institut

HDP – Hrubý domácí produkt

EK- Evropská komise

HICP – Harmonizovaný index spotřebitelských cen

ČNB – Česká národní banka

8. Literatura

- 1 http://europa.eu/abc/12lessons/index1_cs.htm
- 2 <http://www.evropska-unie.cz/cz/article.asp?id=1118&page=1>
- 3 <http://cestazmeny.net/cz-eu/cz-eu-2.html>
- 4 <http://www.evropska-unie.cz/cz/article.asp?id=1118&page=1>
- 5 http://europa.eu/abc/12lessons/index3_cs.htm
- 6 http://europa.eu/abc/12lessons/index3_cs.htm
- 7 <http://www.nevimajan.protokol.cz/view.php?cislocianku=2005061>
- 8 <http://www.evropska-unie.cz/cz/article.asp?id=1119&page=1>
- 9 <http://www.evropska-unie.cz/cz/article.asp?id=1123&page=1>
- 10 <http://www.finance.cz/home/eu/pilire/>
- 11 http://europa.eu/abc/12lessons/index3_cs.htm
- 12 <http://zcu.juristic.cz/plzen/kfp/EEI0805.rtf>
- 13 <http://zcu.juristic.cz/plzen/kfp/EEI0805.rtf>
- 14 <http://www.finance.cz/home/eu/historie/maastricht/>
- 15 <http://www.finance.cz/home/eu/historie/maastricht/>
- 16 <http://zcu.juristic.cz/plzen/kfp/EEI0805.rtf>
- 17 <http://www.integrace.cz/integrace/clanek.asp?id=442>
- 18 <http://www.finance.cz/home/eu/historie/maastricht/>
- 19 http://europa.eu/abc/12lessons/index6_cs.htm
- 20 http://www.naseevropa.cz/portal/port_data.nsf/927b725e08
- 21 <http://www.finance.cz/home/eu/euro/>
- 22 http://europa.eu.int/institutions/ecb/index_cs.htm
- 23 <http://www.ecb.int/ecb/html/mission.cs.html>
- 24 http://europa.eu.int/institutions/ecb/index_cs.htm
- 25 http://europa.eu.int/institutions/ecb/index_cs.htm
- 26 <http://eu.dwec.org/index.php?script=clanek&id=19>
- 27 <http://eu.dwec.org/index.php?script=clanek&id=21>
- 28 <http://www.ecb.int/ecb/histor/index.cs.html>
- 29 <http://eu.dwec.org/index.php?script=clanek&id=24>

30 http://www.cnb.cz/cz/mezinarodni_vztahy/vstup_do_eu_a_cnb.html#26

31 http://www.cnb.cz/cz/mezinarodni_vztahy/vstup_do_eu_a_cnb.html#26

32 <http://www.finance.cz/home/eu/instituce/ecb/>

33 <http://www.finance.cz/home/eu/instituce/ecb/>

34 <http://www2.euroskop.cz/data/index.php>

Dále byly použity zprávy Ministerstva financí ČR :

35 Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění z 23. listopadu 2005

36 Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění z 12. ledna 2005

Prezentace České národní banky:

37 TŮMA, ZDENĚK, Česká ekonomika a vstup do eurozóny, 10. 10. 2005

Ročenky:

38 KADEŘÁBKOVÁ, ANNA a spol, Ročenka konkurenceschopnosti České republiky, Praha: Linde 2005, ISBN 80-86131-64-5

39 KADEŘÁBKOVÁ, ANNA a spol, Ročenka konkurenceschopnosti České republiky ANALÝZA, Praha: Linde 2005, ISBN 80-86131-66-1

9. Přílohy

9.1 Euromince a eurobankovky

Zdroj: <http://www.ecb.int/bc/coins/common/html/index.cs.html>

<http://www.ecb.int/bc/banknotes/looks/html/index.cs.html>

